

OHJEITA OIKEUSTAPAUSTEN RATKONTAAN:

1. perehdy tapausta sivuaviin lakeihin ja oikeusohjeisiin → mistä tapauksessa on kyse?,
2. hahmota ja pelkistä kustakin tapauksesta ratkaisua vaativat oikeudelliset ongelmat. Kysy itseltäsi, ovatko löytämäsi ongelmat juuri ratkaisua vaativia ongelmia,
3. kartoita, mistä oikeuslähteistä lähdet etsimään vastausta.
4. muista oikeuslähteitä käyttäessäsi säädösten hierarkkisuus. Säädöksiä on varsin monen tyyppisiä, joista tavanomaisimmat ovat:
 - a. laki (L) ja
 - b. asetus (A).
 - erityislaki ohittaa yleislain, periaate *lex specialis derogat lex generalis*,
 - asetukset jakautuvat useaan alaryhmään antajatahonsa mukaan: esimerkiksi Valtioneuvoston asetus, Tasavallan presidentin asetus tai Opetusministeriön asetus,
 - Ministeriöt ja jotkut keskusvirastot voivat tuottaa päätöksiä,
4. käytä oikeudellisia tulkintaperiaatteita ja rationaalista argumentaatiota. Esimerkiksi et voi perustaa päätöstäsi mielipiteille tai yleiselle moraalille. Päätöksesi on perustuttava ainoastaan oikeuslähteisiin. Esimerkiksi alaikäinen on ostanut arvokkaan esineen, kauppa voidaan purkaa, vaikka kauppias kärsii siitä tappiota. Kauppiaan menetys ei ole oikeudellinen peruste muunlaiselle lopputulokselle,
5. esitä ongelmaan perusteltu ratkaisu. Perustelu on avoin päättelyketju, jota kautta ratkaisuun päästään,
6. ratkaisusta on ilmevä riittävästi ja selkeästi
 - eri tulkintavaihtoehdot
 - ne näkökohdat, miten päädyit valitsemaasi tulkintavaihtoehtoon.

TARKISTA AINA RATKOESSASI OIKEUDELLISIA ONGELMIA:

1. tarkasta aina osapuolten oikeustoimikelpoisuus tai syyntakeisuus.
 - a. onko joku mukana olijoista *alaikäinen* tai muutoin *vajaavaltainen*. Osakeyhtiön tai yhdistyksen osalta on varmistettava, että se on rekisteröity.
 - b. Jos sopimuksen tai muun toimen osapuolelta puuttuu *oikeustoimikelpoisuus* tai jopa oikeuskelpoisuus,
2. ovatko asianosaiset *oikeudellisesti samassa asemassa* keskenään. Esimerkiksi kuluttajansuojaa koskeva lainsäädäntö erottaa toisistaan kuluttajan ja kauppiaan. Sopimusta saatetaan arvioida eri tavoin, kun toinen osapuoli on kuluttaja.
3. selvitä, mistä oikeustoimen tekijät ovat tosiasiallisesti sopineet ja ovatko molemmat ymmärtäneet asian samalla tavalla.
4. perehdy tapaukseen liittyviin oikeussäännöksiin:
 - a. vaaditaanko oikeustoimelta tiettyä tekotapaa (*muotovaatimukset*) ja onko niitä noudatettu,
 - b. tarkasta mahdollisten todistajat ja heidän jääviytensä. Esimerkiksi edunsaaja ei voi toimia testamentin todistajana,
5. onko tehtävässä kysymys sellaisesta oikeudellisesta toimenpiteestä, jolle on laissa asetettu *määräaika*. Jos määräaikaa ei ole noudatettu, selvitä sen vaikutus. Esimerkiksi avioeroa koskeva hakemus taas on uudistettava kuuden kuukauden kuluessa, ennen kuin harkinta-aikaa ensimmäisen hakemuksen perusteella on kulunut vuosi
6. Onko sovellettava lainsäädäntö
 - a. sopimusvapautta rajoittavaa *pakottavaa lainsäädäntöä, josta ei voi poiketa vai*
 - b. onko kyseessä vapaaehtoisesti noudatettava *tahdonvaltainen oikeus vai*
 - c. kirjoitettua lakia täydentäviä tapoja eli *tavanomaista oikeutta*. Esimerkiksi asunnon vuokraa ja työsopimusta koskevista määräyksistä osa on pakottavia. Siksi asunnon omistaja tai työnantaja eivät saa poiketa niistä.,